

Obrazy, které dýchají

Z děl malíře Patrika Hábla člověku až běhá mráz po zádech

JAN H. VITVAR

FOTO VILLY PELLÉ 2019/IVA MALUŠOVÁ



Z veřejného prostoru... (Instalace na plotě Galerie Villa Pellé)

Svatý týden předcházející Velikonocům se blíží a znalci díla malíře Patrika Hábla tedy bystří. Třiačtyřicetiletý umělec totiž v tomto období pravidelně přichází s další výtvarnou intervencí, v níž svérázně rozvíjí dávnou křesťanskou tradici zakrývat během postního času v kostelích oltářní obrazy. Nejinak tomu bude letos: od Květné neděle připadající na 14. duben Hábl zakryje gotickou deskovou malbu *Kristus na hoře Olivetské* od Mistra litoměřického oltáře, aby se tak věřící připomínající si Kristovu oběť mohli při modlitbě věnovat vlastní kontemplaci nevyrušováni žádnými okolními vizuálními vjemy.

Není to ale samozřejmě jen tak obyčejné zakrytí. Hábl díla svých předchůdců překrývá vlastními obrazy – jejich ab-

straktní forma diváka neodvádí od duchovního rozjímání, ale naopak mu nabízí prostor pro rozvíjení imaginace. Tentokrát navíc Hábl své „hladové sukno“ (jak se postním obrazům říká) nepředstaví v kostele, ale ve stále expozici Severočeské galerie výtvarného umění v Litoměřicích, kde se památka z počátku 16. století dnes nachází.

Je v tom jistá symbolika. Patrik Hábl se v posledních letech zcela zabydlel ve veřejném prostoru, kde jeho intervence nelze přehlédnout. Nyní se vrací do prostředí, ze kterého coby absolvent UMPRUM vzešel. Tedy do galerií. Vybral si pro to ideální čas: jeho aktuální výstava *Re:konstrukce* v pražské Galerii Villa Pellé ho totiž zastihuje ve vrcholné formě.

Terapie i boj

Hábl na uměleckou scénu vlétl před šesti lety. Tehdy v pražském kostele Nejsvětějšího Salvátora během předvelikonočního půstu zakryl patnáct barokních oltářů; včetně hlavního, který má skoro třicet metrů čtverečních. Místo tradičních heroických scén ze života svatých na návštěvníka v chrámovém prostoru z výšky čtyřicet dnů hleděly Háblůvly temné monotypy plné černošedých skvrn po tazích válce, kterým na plátna roztíral barvu. Hábl je od té doby považován za mistra české bezštetčové malby. Svou techniku neustále rozvíjí a nyní ji přivádí takřka k dokonalosti.



FOTO ARCHIV PATRIKA HÁBLA

... do galerie. (Plátno Utajená tvář)

Výstavu v Pelléově vile kurátor Radek Wohlmuth pojal jako trojí pohled do Háblůvy tvůrčí dílny. V přízemí jsou k vidění klasické závěsné obrazy, na něž autor válci a různými dalšími nezvyklými pomůckami vrství barvu, nejraději černou a zlatou. V podkroví jsou zdokumentovány jeho realizace ve veřejném prostoru, v čele s předloňskou výmalbou garáží polyfunkčního domu Drn na Národní třídě. A centrální první patro patří malířově nejnovějšímu cyklu, takzvaným trhaným obrazům.

Autor k nim vlastně došel náhodou. V ateliéru se mu jednou k sobě přilepily dva obrazy, které omylem postavil čelem k sobě čerstvou malbou. Když je oddělil, zjistil, že zde vznikla neče-

kaně vrstevnatá opakující se struktura obtištěných abstraktních scén. S metodou začal cíleně experimentovat. Nejprve pomaloval plátno, pak ho po sundání z rámu překládal v důmyslných sestavách, a až pak nechal olej zaschnout. Po odtrhnutí a opětovném napnutí na rám obraz připomínal cosi mezi Rorschachovým testem a Turínským plátnem.

Autor přiznává, že je tato technika fyzicky náročná, protože během ní „strhává tělu obrazu kůži“. Zatímco předcházející válcové obrazy bral svým způsobem jako odpočinkovou terapii a během rytmu vertikálního nanášení barvy shora dolů silně vnímal nádech a výdech vlastního těla, u trhaných obrazů, vznikajících několik měsíců, jde pro něj spíš o boj. Ve výsledku je to ovšem čarokrásná bitva. A jejím vítězem je trojice pláten visících v Pelléově vile vedle sebe.

Trio velkoformátových obrazů je skutečně jakoby stažen z vlastní kůže. Jsou plné jizev ze zavřených ran, které už nikdy nezmizí a v člověku vzbuzují podobnou pokoru jako setkání s realisticky zachyceným utrpením. Ne náhodou také centrální plátno Utajená tvář v roce 2016 Hábl použil k zakrytí oltářního obrazu ve Speinshartském klášteře bavorských premonstrátů věnovaného umučení svatého Jana Nepomuckého.

Když Patrik Hábl o těchto obrazech vypráví, personifikuje si je a mluví o nich, jako kdyby byly živé. Skutečně tak na lecko koho musí působit. V Pelléově vile tento dojem navíc utvrzuje vzduch, jenž pomalu proudí galerijním sálem. Odráží se od zdi a ze zadu pravidelně nadouvá plochu stojících pláten, takže vypadají, jako by dýchala. Až z toho návštěvníkovi běhá mráz po zádech.

Na nejlepší adrese

Výstava *Re:konstrukce* nemá popisky. Autor s kurátorem chtěli, aby expozice připomínala nerušenou procházku lesem, ve kterém divák může hledat pro sebe to podstatné. Odpovídá to Háblůvu intuitivnímu způsobu práce. Obrazy vytváří bez přípravných skic, dokonce i velké realizace v architektuře typu zmíněné výmalby domu Drn pro architekta Stanislava Fialu vznikají živelně až během procesu. Platí to i pro jeho poslední monumentální malbu, kterou tento měsíc odhalil v čerstvě postaveném Palmovka Open Parku architektů Jakuba Fišera a Jana Aulíka.

V interiéru budovy nechal po zdi u eskalátorů téct od stropu k podlaze provazy bílé barvy, které po zaschnutí vytvářejí efektní dojem nekonečného vodopádu. Techniku „stékaných obrazů“ si vybral pro tvůrčí odreagování se. Zatímco trhané obrazy dlouho schnou a namáhavě se roztrhávají, u stékaných jde o rychlý proces, při kterém mu pomáhá gravitace formující výsledný vzhled vodní kaskády. Na Palmovce se fyzikálním zákonem řídila celá malba. V galerii nicméně Hábl vystavuje i plátna, která mohl na rozdíl od zdi otáčet a naklánět, tedy proud barvy směřoval, kam chtěl.

Háblůva *Re:konstrukce* zastihuje v nejlepší kondici nejen svého autora, ale také samotnou dejvickou Galerii Villa Pellé. O její program se pátým rokem stará spolek Porte. A ten už několikaletým projektem v řadě (Michal Škapa, Bohumil

Konečný, Sempé, Vendula Chalánková) dokazuje, že se z okrajové síně spojené zejména s komerčními pronájmy stává galerie první kategorie – na té nejlepší adrese. ●

Villa Pellé se stává galerií první kategorie.